

Kampüs Peyzaj Planlaması ve Tasarımının Öğrenci Bakış Açısına Göre Değerlendirilmesi: Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü Örneği

Campus Landscape Planning and Assessment of Design according to Student Perspective: The Case of Uşak University 1 Eylül Campus

Ahmet Erkan METİN¹ , Hüseyin Berk TÜRKER²

öz

Üniversite kampüsleri eğitim, öğretim ve akademik ihtiyaçların karşılanmasını sağlayan, içerisinde yer alan tüm birimleri ve mekânları öğrenci ve üniversite personeli tarafından sürekli olarak kullanılan sosyal, kültürel ve rekreatif ortamlardır. Başarılı bir kampüs planlama ve tasarım yaklaşımı için kullanıcı görüşlerinin (akademisyenler, idari personel, öğrenciler ve diğer kullanıcılar) tespit edilmesi önemli bir olgudur. Bu çalışmada, Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü peyzaj planlaması ve tasarımının kullanıcı görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya Uşak Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde eğitim gören lisans öğrencileri katılmışlardır. Katılımcıların görüşlerinin belirlenebilmesine yönelik 8 adet çoktan seçmeli soru ve 11 adet 5'li Likert soru olmak üzere, 19 soruluk bir anket formu oluşturulmuş ve 436 öğrenciye uygulanmıştır. Anketten elde edilen sonuçların değerlendirilmesinde frekans (f), yüzde (%) ve korelasyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü'nün peyzaj planlama ve tasarımı açısından kullanıcı görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu; fakat bazı konularda eksikliklerinin olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. Araştırmada bu eksiklikler belirlenmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite kampüs planlaması, Kampüs peyzajı, Uşak Üniversitesi, Rekreasyon alanları, Kullanıcı değerlendirmesi

ABSTRACT

Campuses are social, cultural, and recreational environments that meet educational needs and are constantly used by students and university staff in all their units and spaces. It is quite crucial to determine user opinions to have a successful campus planning and design. This study aims to evaluate the landscape planning and design of Uşak University 1 Eylül Campus in line with user opinions. A total of 436 students from different departments of the Uşak University participated in this study. To determine the opinions of the participants, a questionnaire study with 19 questions, 8 of which are multiple choice questions and 11 of which are a 5-point Likert questions, were applied. In the evaluation of the data, frequency (f), percentage (%), and correlation analysis were performed. As a result of the research, it has been determined that the user opinions of the Uşak University 1 Eylül campus in terms of landscape planning and design criteria are generally positive, but there are some deficiencies. In the research, these deficiencies were determined, and solutions were suggested.

Keywords: University Campus planning, Campus landscape, Uşak University, Recreation areas, User evaluation.

¹Corresponding Author: Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulu, erkan.metin@usak.edu.tr, ORCID:0000-0002-1016-0927

²Uşak Üniversitesi Ziraat Fakültesi, berk.turker@usak.edu.tr, ORCID:0000-0002-8995-3259

GİRİŞ:

“Kampüs” veya diğerk bir kelime anlamı olan “yerleşke” (Türk Dil Kurumu Sözlükleri, 2021) bir üniversitenin tüm birimlerini içeren, öğrenci ve üniversite personeli tarafından aktif şekilde kullanılan sosyal bir mekân olarak tanımlanmaktadır.

Üniversite kampüslerinin ilk çıkış noktası Orta Çağ döneminde, Avrupa üniversitelerinde öğretmen ve öğrencilerin birlikte yaşadığı manastır geleneğine dayanmaktadır. Sonrasında manastır stili Amerika Birleşik Devletleri’ne taşınarak bağımsız modellere dönüşmüştür (Champman, 2006). O dönemdeki Princeton ve Harvard Üniversiteleri kampüslerinin bu bağımsız modelin öncüleri olduğu bilinmektedir (Turner,1984). Bu iki kampüs, günümüzdeki modern kampüslerin temelini oluşturmaktadır. Günümüzdeki kampüsler; genellikle fakülteler, enstitü ve araştırma merkezleri, idari binalar, kütüphaneler, yurtlar, yemekhaneler gibi sosyal ve kültürel alanlardan oluşan kompleks fiziksel çevreler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu fiziksel çevre sadece akademik odaklı bir yapı değildir, aynı zamanda öğrencilerin eğitim hayatı boyunca sosyokültürel açıdan gelişim göstermesine katkıda bulunan rekreasyonel aktivitelerin gerçekleştiği önemli mekânlardır.

Akademik itibar yükseköğretim kurumunun en önemli amacı olmakla birlikte, tek başına yeterli olmadığı bilinmektedir. Estetik açıdan mimari yaklaşım ve uyumlu kampüs planlaması, üniversitelerin kurumsal kimliğinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır ve kurumun imajını güçlendirmektedir (Coulson vd., 2017). Bu nedenle kampüslerin tasarlanması ve planlanması estetik, fonksiyonel, ergonomik ve sürdürülebilir odaklı ele alınarak, evrensel tasarım ilkeleri doğrultusunda bütüncül bir tasarım ve planlama yaklaşımına sahip olması gerekmektedir. Bu bakış açısıyla Türel ve Küçükbaş (2005) çalışmalarında, ülkemizdeki devlet üniversitelerinin kampüs planlamasının istenilen noktaya ulaşmadığına dikkat çekmektedir.

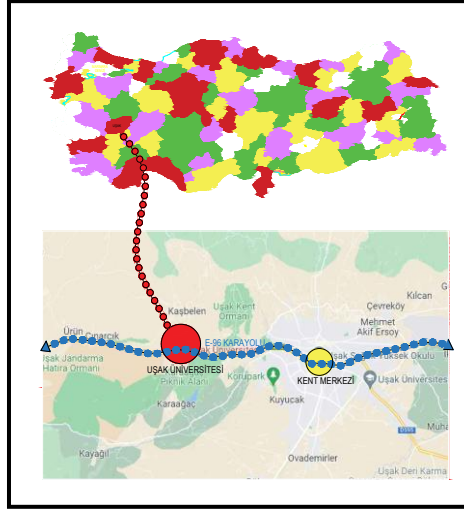
Kullanıcı görüşleri, kampüsün planlaması ve tasarımının iyileştirilmesi için kritik öneme sahiptir. Bu konu, literatürde birçok çalışmada ele alınmıştır. Vural vd. (2019)çalışmalarında, Bingöl Üniversitesi kampüs planlamasının kullanıcı değerlendirmesini araştırmışlardır. Aksu ve Yılmaz (2018) araştırmasında, Atatürk Üniversitesi yerleşkesinde merkezi açık-yeşil alan peyzaj tasarımının kullanıcı görüşlerini incelemişlerdir. Kurdoğlu vd. (2013) çalışmalarında, KTÜ Kanuni yerleşkesinin peyzaj materyalleri ile kullanıcı ilişkisini ele almışlardır. Öztürk vd. (2016)araştırmalarında, Bartın Üniversitesi Ağdacı kampüsü örneğinde kampüsün peyzaj planlama ve tasarım yönünden öğrenci algısını değerlendirmişlerdir. Erçevik ve Önal (2011) çalışmalarında, Bahçeşehir Üniversitesi Beşiktaş kampüsü, Kent Üniversitesi kent içi kampüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi Yıldız merkez kampüsü, Koç Üniversitesi Sarıyer kampüsünde öğrencilerin sosyal mekân kullanımı araştırmışlardır. Ertekin ve Çorbacı (2010), kampüs kullanıcılarının akademik, sosyal, sportif ve kültürel ihtiyaçlarının konforlu bir şekilde karşılayabilmelerini sağlayacak kampüs peyzaj projesini Karabük Üniversitesi için hazırlamışlardır. Pouya vd. (2019), İnönü Üniversitesi Mediko meydanı peyzaj tasarımı için peyzaj mimarlığı bölümü öğrencilerine tasarım projesi hazırlatmış ve seçilen projelerden yararlanarak tasarım önerilerini değerlendirmişlerdir. Yılmaz (2015) çalışmasında, kullanıcı ihtiyaçlarını belirleyerek tasarımda okunabilirlik, işlevsellik ve estetik değerler çerçevesinde Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi çevresinin peyzaj tasarımını oluşturmuştur. Bu araştırmanın konusu olan Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü ile ilgili çalışma sayısı oldukça kısıtlıdır. Türker ve Deneri (2021) çalışmasında, Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü’nün planlama ve tasarım ilkeleri açısından inceleyerek kampüsün mekânsal ve peyzaj karakterini ortaya koymuşlardır.

Bu çalışmanın konusunu, Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü’nün peyzaj planlanması ve tasarımı hakkındaki kullanıcı görüşlerinin değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin 1 Eylül Kampüsü’nün peyzaj planlaması ve tasarımına olan bakış açısı değerlendirilerek,

öğrenciler açısından kampüsün yeterli düzeyi daha önce yapılan çalışmalardan elde edilen kriterler doğrultusunda belirlenmeye çalışılmıştır.

2. Materyal

Çalışma alanını Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü oluşturmaktadır ($38^{\circ} 40' 23.4588''$ ve $29^{\circ} 20' 1.0932''$). Uşak Üniversitesi, Ege Bölgesi'nin İç Ege Bölümü'nde yer alan Uşak kentinde yer almaktadır (Şekil 1). Uşak Üniversitesi 2006 yılında kurulmuş olup, 12 fakülte, 3 yüksekokulu, 11 meslek yüksekokulu, 3 enstitüsü ve 27 araştırma uygulama merkezine sahiptir. 2020-2021 akademik yılı itibari ile üniversitede 29017 öğrenci, 821 akademisyen ve 579 idari personel bulunmaktadır (Uşak Üniversitesi, 2021). Şekil 1'de Uşak Üniversitesi kampüsüne ilişkin bazı önemli noktalarından çekilen fotoğraflar verilmektedir.

Şekil 1. Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü ve Türkiye'deki konumu

a) Kampüsün genel görünüşü (Uşak Üniversitesi, 2021)

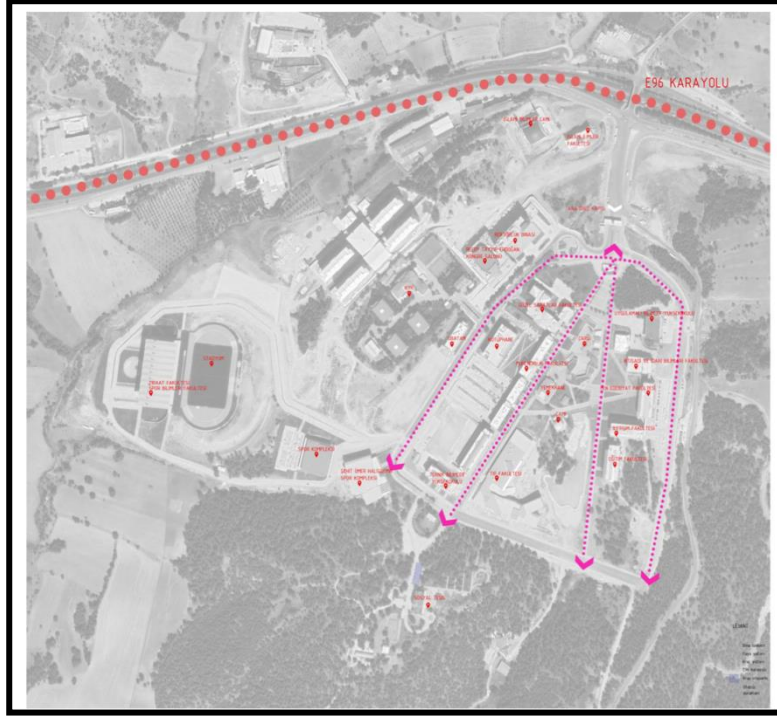

Şekil 2. Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü öğrenci kullanım alanlarına ilişkin görseller

Kampüs yerleşkesi, İzmir-Ankara Karayolu (E-96) üzerinde kent merkezine yaklaşık 7,5 km uzaklıkta konumlanmıştır. Üniversite yerleşkesi, yaklaşık 586.907 m² alan üzerine kurulmuştur. Üniversite yerleşkesinin ana omurgası üniversitenin girişinden itibaren 4 ana aks üzerinde oluşmuştur ve fakülteler, idari binalar ve ortak kullanım alanları genel olarak bu akslarda gelişim göstermiştir (Şekil 3). Kampüste sosyal merkez kompleksi, merkezi kütüphane, yemekhane, sosyal eğitim ve kültüre merkezi, kapalı spor salonu, yarı-olimpik yüzme havuzu, atletizm pisti ve futbol sahası, camiler ve KYK yurt binaları yer almaktadır. Yerleşkenin ortasında yaklaşık 8600 m² alana sahip öğrencilerin aktif olarak kullandıkları kafe, sanat galerisi, market, restoran, amfi tiyatro, sinema salonu ve öğrenci kulüplerinin olduğu bir sosyal merkez bulunmaktadır. Kampüs, doğal bir çevre içerisinde yer almaktadır ve kampüsün yeşil alan miktarı yaklaşık 93.000 m²'dir (Türker ve Deneri, 2021).

Şekil 3. Yerleşkenin genel yapısı (Türker ve Deneri,2021)

3.Yöntem

3.1. Araştırmanın modeli ve amacı

Araştırmada genel tarama araştırma modelinden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmada, Uşak Üniversitesi öğrencilerinin kampüsün peyzaj planlamasına olan bakış açısının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Uşak Üniversitesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin kampüsün peyzaj planlaması ve tasarımı hakkında düşüncelerinin tespit edilerek, kampüsün sosyal, kültürel ve eğitimsel alanlarının yeterlik durumunun belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın evreni ve örneklemi

Çalışmada kullanılan veri toplama formları, Uşak Üniversitesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004)'in kullandığı örneklem büyüklüğü tablosundan yararlanılmıştır. %95 güven aralığı ve ± 5 örnekleme hatası kabul edilmiş ve örneklem büyüklüğü 381 kişi olarak tespit edilmiştir. Hatalı, eksik verilerle karşılaşma olasılığına karşı Uşak Üniversitesi'nde eğitim gören 436 öğrenciye ulaşılarak, anket formu online ve yüz yüze olarak uygulanmış ve 415 geçerli anket formu elde edilmiştir.

3.3. Anket tasarımı

Araştırmada kullanılan anket formu Vural vd. (2019)'nin "Üniversite Kampüs Peyzaj Planlaması Üzerine Kullanıcı Değerlendirmesi: Bingöl Üniversitesi Örneği" adlı araştırmasında kullandıkları anket soruları, temel alınarak oluşturulmuştur. Anket formu, çoktan seçmeli soru tiplerinden oluşan 8 soru ve 5'li Likert soru tiplerinden oluşan 11 sorudan oluşmakta ve toplam 19 soru içermektedir. Anket soruları açık, net ve herkes tarafından aynı algılanacak şekilde hazırlanmıştır. Hazırlanan anket soruları, uygulanmadan önce toplamda 25 kişiyle ön çalışma yapılmıştır. Ön çalışma sonrası anket sorularında gerekli düzenlemeler yapılarak online anket Google Forms uygulaması üzerinden online olarak 25.03-25.04.2021 tarihleri arasında 436 kişiye uygulanmıştır.

3.4. Verilerin analizi

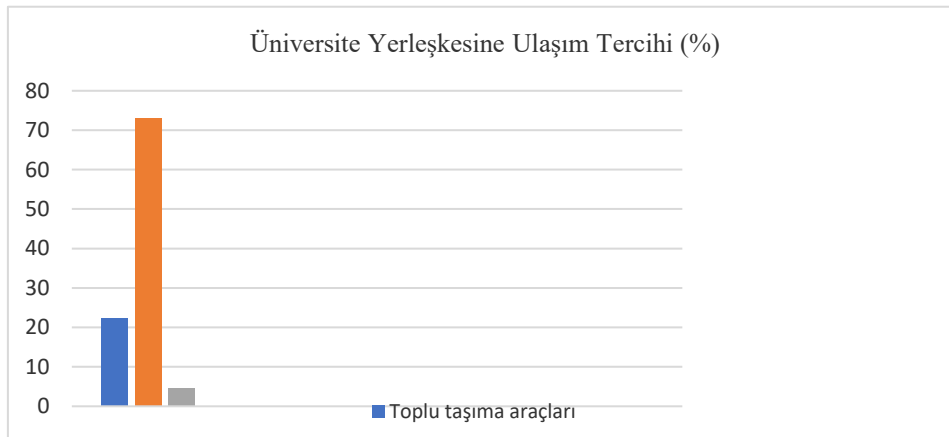
Anket formlarından elde edilen verilerin analizinde, IBM SPSS STATISTICS 26 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin frekans (f), yüzde (%) ve korelasyon analizleri yapılmıştır. Anket verilerinin değerlendirilmesi aşamasında, öncelikle güvenilirliğini test edebilmek amacı ile en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmış ve $\alpha=0,92$ olarak tespit edilmiştir. Cronbach's Alpha katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan kriterler; $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ölçek güvenilir değil, $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ölçek düşük güvenilir, $0,60 \leq \alpha < 0,80$ oldukça güvenilir, $0,80 \leq \alpha < 1,00$ yüksek derecede güvenilir olarak kabul edilmektedir (Keleş, 2014). Bu bağlamda çalışmada uygulanan ölçek "yüksek derecede güvenilir" olarak tanımlanabilmektedir. Analiz sonuçlarının yorumlanmasında yaygın olarak kullanılan Cohen ve Holiday (1982)'in sınıflandırılması (r katsayısının 0,19 ve altı çok düşük, 0,20-0,39 düşük, 0,40-0,69 orta, 0,70-0,89 yüksek ve 0,90-1 düzeyinde etki olarak yorumlanmasını önermişlerdir) esas alınarak yapılmıştır (Cohen ve Holiday, 1980).

4. Bulgular ve Yorum

4.1 Katılımcıların Bazı Demografik Özelliklerinin Belirlenebilmesi ve Kampüs Peyzajının Değerlendirmesine Yönelik Anket Sorularının Analizi

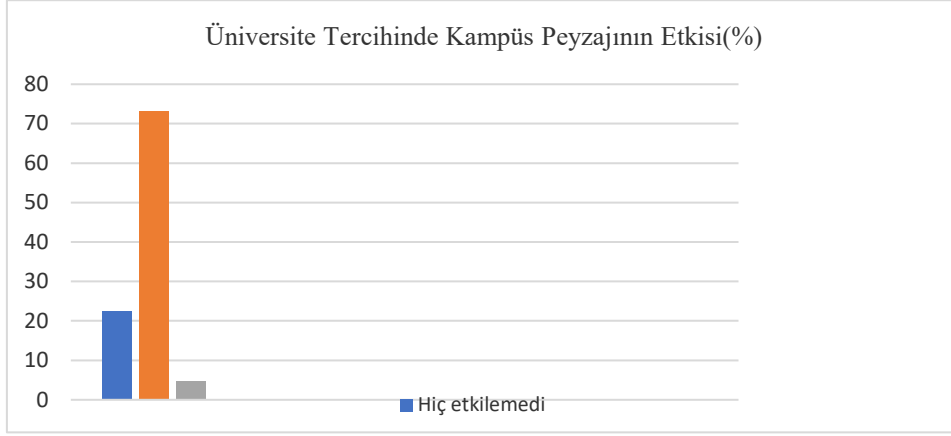
Araştırma alanı sınırları içerisinde yürütülen anket çalışmasında, ulaşılabilen katılımcıların %52'si kadın, %48'i erkek bireylerden oluşmaktadır.

Uşak Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencileri kapsayan anket katılımcılarının üniversite yerleşkesine ulaşımını nasıl sağladıklarını belirlemek amacı ile yönlendirilen soruya öğrencilerin %86,5'i toplu taşıma araçları ile, %10,8'i çoğunlukla yürüyerek, %2,7'si ise özel araç ile ulaşımını sağladıklarını belirtmişlerdir. Anket katılımcılarının üniversite yerleşkesine ulaşım tercihleri Şekil 4'te verilmektedir.

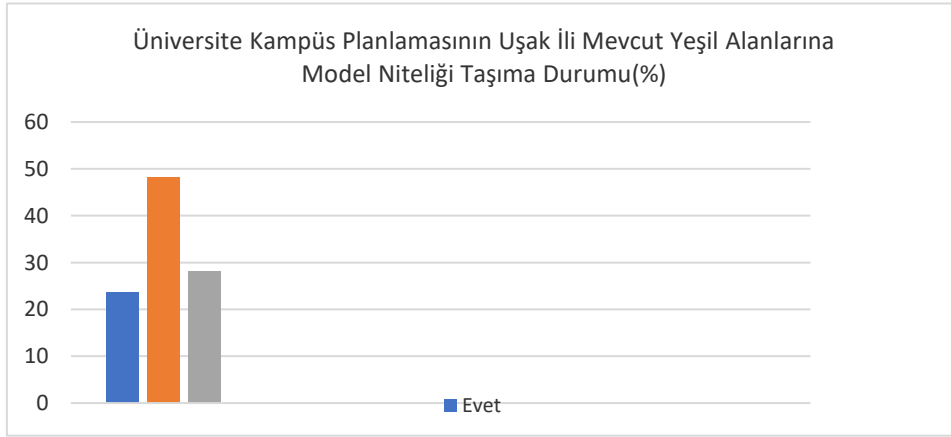
Şekil 4. Anket katılımcılarının üniversite yerleşkesine ulaşım tercihlerine ilişkin oransal dağılımları

Üniversite tercihinde kampüs koşullarının etkili olup olmadığını belirlemeye yönelik anket sorusuna katılımcıların %58,8'i tercihlerinde kampüs koşullarının "hiç etkili olmadığını" belirtirken, %36,6'sı "biraz etkili oldu", %4,6'sı ise "çok etkili oldu" şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Üniversite tercihinde kampüs koşullarının göz önünde bulundurulmasına yönelik katılımcı görüşleri Şekil 5'te verilmektedir.

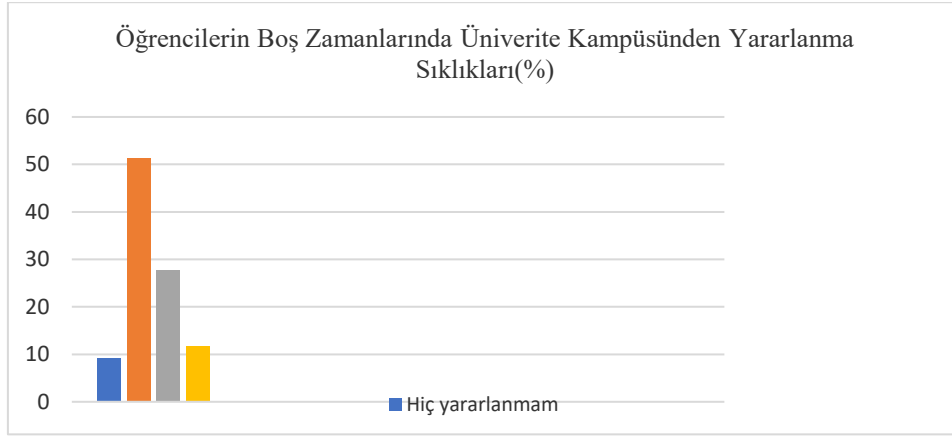
Şekil 5. Anket katılımcılarının üniversite tercihinde kampüs koşullarını göz önünde bulundurmalarına yönelik görüşlerinin oransal dağılımları.

Üniversite yerleşkesinin peyzaj düzenlemesinin Uşak ili genelinde, model niteliği taşıyıp taşımadığını belirleyebilmek amacı ile anket katılımcılarına yöneltilen soruya katılımcıların %23,6'sı kampüs peyzaj planlamasını model niteliği taşıyabileceğini belirtirken, katılımcıların %48,2'si kısmen bir model niteliği taşıyabileceğini belirtmiş, %28,2'si ise üniversite kampüs peyzaj planlamasının Uşak ili için bir model niteliği taşımadığını belirttiği görülmektedir. Üniversite kampüs peyzaj planlamasının Uşak ili yeşil alanları içerisinde model niteliği taşıma yeterliliğini belirlemeye yönelik katılımcıların görüşleri Şekil 6'da verilmektedir.

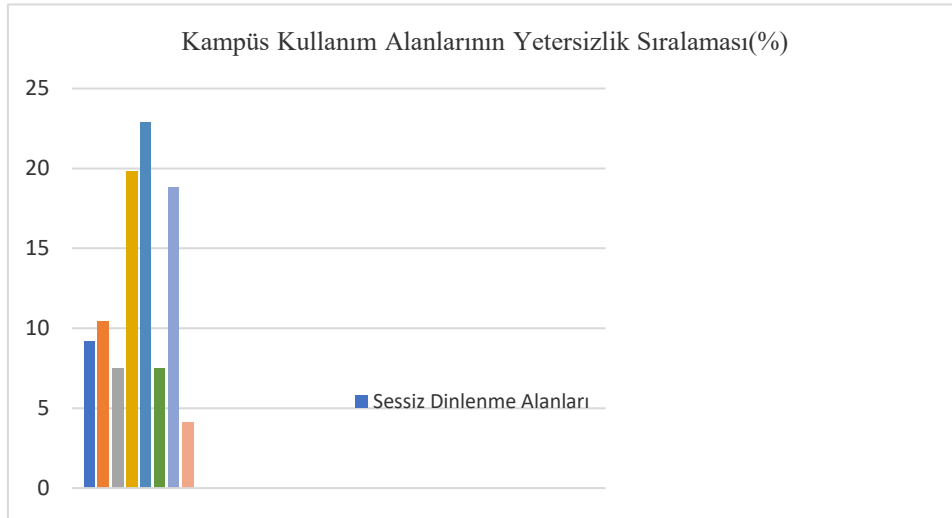
Şekil 6. Anket katılımcılarının üniversite kampüs peyzaj planlamasının Uşak ili yeşil alanları içerisinde model niteliği taşıma yeterliliğine ilişkin görüşlerinin oransal dağılımları.

Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında kampüs olanaklarından yararlanma sıklıklarını belirlemeye yönelik anket sorusuna katılımcıların %9,2'si "hiç yararlanmam", %51,3'ü "ara-sıra nadiren yararlanırım", %27,7'si "orta düzeyde yararlanırım", %11,8'i ise "fırsat buldukça yararlanırım" ifadelerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin kampüs olanaklarından yararlanma sıklıklarının oransal dağılımı Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7. Anket katılımcılarının kampüs olanaklarından yararlanma sıklıklarına ilişkin görüşlerinin oransal dağılımları.

Üniversite öğrencilerine kampüste mevcut kullanım alanlarından hangilerinin diğerlerine göre daha yetersiz olduğunu belirlemeye yönelik yöneltilen anket sorusuna katılımcıların %9,2'si "sessiz dinlenme alanları", %10,4'ü "sportif faaliyet alanlarını", %7,5'i "eğitim amaçlı alanları", %19,8'i "sosyal-kültürel alanları", %22,9'u "açık alan eğlenme, kafe-restoran ve dinlenme alanlarını", %7,5'i "gezinme alanlarını", %18,8 'i "hobi alanlarını", %4,1'i ise hiçbiri seçeneğini belirtmişlerdir". Üniversite öğrencilerinin kampüs kullanım alanlarını değerlendirme oranları Şekil 8'de verilmektedir.

Şekil 8. Anket katılımcılarının kampüs kullanım alanlarını değerlendirmelerine yönelik görüşlerinin oransal dağılımları.

4.2. Uşak Üniversitesi Kampüs Peyzajının Kullanıcıların Beklentilerini Karşılama Durumunu Ölçmeye Yönelik Anket Sorularının Analizi

Uşak Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilere yönelik uygulanan anket formunda öğrencilerin Uşak Üniversitesi Kampüsü peyzaj düzenlemesinin estetik, ergonomik, dinlendirici, bakımlı, karışık, gürültülü, özgün, güvenli, yeterli, uyumlu ve ilginç olmak üzere farklı nitelikler bakımından değerlendirmeleri istenmiştir. Anket formunun bu bölümü Likert tipi sorulardan oluşmaktadır. Anket formunda yer alan numaralandırmalar; 1. "çok az düzeyde", 2. "az düzeyde", 3. "orta düzeyde", 4.

"yüksek düzeyde", 5. "çok yüksek düzeyde" olarak belirlenmiştir. Bahsi geçen nitelikler ile ilgili 415 öğrencinin görüşünü yansıtan frekans (f) analizi sonuçları Tablo 1'de sırası ile verilmektedir.

Tablo 1. Anket katılımcılarının Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü çevre düzenlemesini estetik, ergonomik, dinlendirici, bakımlı, karışık, gürültülü, özgün, güvenli, yeterli, uyumlu ve ilginç olmak üzere farklı nitelikler bakımından değerlendirmelerine yönelik görüşlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Değerlendirme Nitelik	Çok Yüksek Düzeyde (frekans ve yüzde değeri)	Yüksek Düzeyde (frekans ve yüzde değeri)	Orta Düzeyde (frekans ve yüzde değeri)	Az Düzeyde (frekans ve yüzde değeri)	Çok Az Düzeyde (frekans ve yüzde değeri)
Estetik Düzey	f:28; 7%	f:84; 20%	f:184; 44,3%	f:74; 17,8%	f:45; 10,8%
Ergonomiklik Düzeyi	f:27; 6%	f:82; 20%	f:210; 51%	f:30; 7%	f:66; 16%
Dinlendiricilik Düzeyi	f:55; 13%	f:121; 29%	f:144; 35%	f:67; 16%	f:28; 7%
Bakımlılık Düzeyi	f:54; 13%	f:136; 33%	f:151; 36%	f:47; 11%	f:27; 7%
Karışıklık Düzeyi	f:46; 11%	f:144; 35%	f:145; 35%	f:56; 13%	f:24; 6%
Gürültü Düzeyi	f:73; 18%	f:126; 30%	f:160; 38%	f:44; 11%	f:12; 3%
Özgünlük Düzeyi	f:43; 10%	f:117; 28%	f:161; 39%	f:62; 15%	f:32; 8%
Güvenlik Düzeyi	f:93; 22%	f:148; 36%	f:120; 29%	f:47; 11%	f:7; 2%
Yeterlik Düzeyi	f:26; 6%	f:86; 21%	f:140; 34%	f:106; 25%	f:57; 14%
Uyumluluk Düzeyi	f:43; 10%	f:106; 26%	f:189; 46%	f:51; 12%	f:26; 6%
Sıkıcılık Düzeyi	f:19; 5%	f:64; 15%	f:163; 39%	f:107; 26%	f:62; 15%

4.3. Pearson Korelasyon Analizi

Elde edilen verilerin normal dağılımının etki düzeylerini test etmek amacıyla Kolmogrov-Smirnov testi yapılarak analiz edilmiştir. Bahsi geçen analiz sonucunda anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifadeyle test edilen veriler, normal dağılım göstermektedir. Araştırma konusu ile ilgili kriterlerin birbirlerini ne yönde ve hangi şiddette etkilediğini belirleyebilmek için Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan korelasyon analizi Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Pearson Korelasyon Analizi

	Estetik değil- Estetik	Ergonomik değil Ergonomik	Dinlendirici değil-	Bakımlı değil- Bakımlı	Karışık-Düzenli	Gürültülü- Sakin	Özgün değil- Özgün	Güvenli değil- Güvenli	Yeterli değil- Yeterli	Uyumlu değil- Uyumlu	Sıkıcı- Eğlenceli/ilginç			
Üniversite Kampüsü Peyzaj Çalışmaları Değerlendirilmesine İlişkin Değişkenler	Estetik değil- Estetik	Korelasyon Katsayısı	1	,622**	,637**	,660**	,629**	,228**	,603**	,470**	,669**	,713**	,683**	
	Anlamlılık			,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N			415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	
	Korelasyon Katsayısı			,622**	1	,680**	,570**	,564**	,393**	,522**	,464**	,556**	,654**	,578**

Ergonomik değil- Ergonomik	Anlamlılık	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,637**	,680**	1	,592**	,585**	,505**	,540**	,509**	,465**	,651**	,604**
Dinlendirici değil- Dinlendirici	Anlamlılık	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,660**	,570**	,592**	1	,680**	,348**	,638**	,610**	,517**	,676**	,534**
Bakımlı değil- Bakımlı	Anlamlılık	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,629**	,564**	,585**	,680**	1	,439**	,580**	,544**	,471**	,640**	,506**
Karışık-Düzenli	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,228**	,393**	,505**	,348**	,439**	1	,463**	,460**	,148**	,370**	,207**
Gürültülü- Sakin	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,003	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,603**	,522**	,540**	,638**	,580**	,463**	1	,520**	,536**	,665**	,581**
Özgün değil- Özgün	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,470**	,464**	,509**	,610**	,544**	,460**	,520**	1	,429**	,565**	,395**
Güvenli değil- Güvenli	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000	,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,669**	,556**	,465**	,517**	,471**	,148**	,536**	,429**	1	,669**	,690**
Yeterli değil- Yeterli	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,003	,000	,000		,000	,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
	Korelasyon Katsayısı	,669**	,556**	,465**	,517**	,471**	,148**	,536**	,429**	1	,669**	,690**

	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
Uyumlu değil- Uyumlu	Korelasyon Katsayısı	,713**	,654**	,651**	,676**	,640**	,370**	,665**	,565**	,669**	1	,700**
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000		,000
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415
Sıkıcı- Eğlenceli(ilginç)	Korelasyon Katsayısı	,683**	,578**	,604**	,534**	,506**	,207**	,581**	,395**	,690**	,700**	1
	Anlamlılık	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	
	N	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415	415

**Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 2’de üniversite kampüs alanlarının peyzaj çalışmalarının öğrenciler üzerinde oluşturduğu algıların belirlenebilmesi ve söz konusu algıların birbirileri arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılabilmesi amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan korelasyon analizine göre, öğrencilerin üniversite kampüs alanı peyzaj çalışmalarının değerlendirilmesine ilişkin oluşturulan değişkenler arasındaki ilişkinin bütün açılardan pozitif yönlü olduğu görülmektedir.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre, kampüs peyzaj planlamasının estetik değeri ile peyzaj tasarımlarının uyumu arasında pozitif ve yüksek şiddette ($r_{\text{estetik-uyumlu}}=,713$) bir ilişki bulunmaktadır. Bununla birlikte, estetik değişkeni ile peyzaj planlaması içerisindeki tasarımlarının ergonomik, dinlendirici, bakımlı, düzenli, özgün, yeterli ve eğlenceli olması değişkenleri arasında pozitif ve orta şiddette ($r_{\text{estetik-ergonomik}}=,622$; $r_{\text{estetik-dinlendirici}}=,637$; $r_{\text{estetik-bakımlı}}=,660$; $r_{\text{estetik-düzenli}}=,629$; $r_{\text{estetik-özgün}}=,603$; $r_{\text{estetik-yeterli}}=,669$; $r_{\text{estetik-eğlence}}=,683$) bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, öğrenciler kampüs alanının peyzaj planlamasının uyumlu, ergonomik, dinlendirici, bakımlı, düzenli, özgün, yeterli ve eğlenceli olması ile ilgili algıları yükseltirirse, peyzaj planlamasını bütüncül olarak estetik bulma oranı da artmaktadır. Eğer bir peyzaj planlamasının estetik algısının yüksek olması beklentisi varsa, peyzaj planlamasında ergonomik, dinlendirici, bakımlı, düzenli, özgün, yeterli ve eğlence kriterleri göz önünde bulundurulması gerekmektedir şeklinde yorumlanabilir.

Korelasyon analizi sonuçlarına göre, ergonomi değişkeni ile peyzaj tasarımının dinlendirici, bakımlı, düzenli, özgün, yeterli, uyumlu ve eğlence değişkenleri arasında pozitif ve orta şiddette ($r_{\text{ergonomik-dinlendirici}}=,680$; $r_{\text{ergonomik-bakımlı}}=,570$; $r_{\text{ergonomik-düzenli}}=,564$; $r_{\text{ergonomik-özgün}}=,522$; $r_{\text{ergonomik-yeterli}}=,556$; $r_{\text{ergonomik-uyumlu}}=,654$; $r_{\text{ergonomik-eğlence}}=,578$) bir ilişki bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, kampüs alanı peyzaj planlamasının öğrenciler açısından ergonomik olma algısının yüksek olması beklentisi varsa planlamada dinlendirici, bakımlı, düzenli, özgün, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olma niteliklerinin de göz önünde bulundurulması önem taşıyabilmektedir.

Kampüs peyzaj düzenlemesinin dinlendirici niteliğe sahip olması ile bakımlı, düzenli, sakın, özgün, güvenli, yeterli, uyumlu, eğlenceli olması arasında pozitif ve orta şiddette bir ilişki olduğu görülmektedir ($r_{\text{dinlendirici-bakımlı}}=,592$; $r_{\text{dinlendirici-düzenli}}=,585$; $r_{\text{dinlendirici-sakin}}=,505$; $r_{\text{dinlendirici-özgün}}=,540$; $r_{\text{dinlendirici-güvenli}}=,509$; $r_{\text{dinlendirici-uyumlu}}=,578$; $r_{\text{dinlendirici-eğlenceli}}=,604$). Bir diğer söylemle kampüs peyzaj planlamasının dinlendirici niteliğe sahip olması beklentisi varsa, kampüs peyzajının öğrenciler üzerindeki bakımlı, düzenli sakın,

özgün, güvenli, uyumlu ve eğlenceli olması algısını da artırılması beklentinin karşılanmasında önem arz edebilmektedir.

Üniversite kampüsünün peyzaj alanlarının bakımlı olması ile düzenli, sakin, özgün, güvenli, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olması arasında pozitif ve orta şiddette bir ilişkinin olduğu Tablo 1'de görülmektedir ($r_{\text{bakımlı-düzenli}}=,680$; $r_{\text{bakımlı-özgün}}=,638$; $r_{\text{bakımlı-güvenli}}=,610$; $r_{\text{bakımlı-yeterli}}=,517$; $r_{\text{bakımlı-uyumlu}}=,676$; $r_{\text{bakımlı-eğlenceli}}=,534$). Yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre, kampüs peyzaj alanlarının bakımlı olması algısının artırılabilmesi üzerinde bahsi geçen alanların düzenli, sakin, özgün, güvenli, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olma faktörlerinin etkisi bulunabilmektedir.

Kampüs peyzajının düzenli bir yapıda olması ile özgünlüğü, güvenliği, yeterliliği, ve eğlenceli olması arasında pozitif yönde orta şiddette bir ilişki olduğu görülmektedir ($r_{\text{düzenli-özgün}}=,580$; $r_{\text{düzenli-güvenli}}=,544$; $r_{\text{düzenli-uyumlu}}=,640$; $r_{\text{düzenli-eğlenceli}}=,506$). Kampüs peyzajının öğrenciler üzerinde düzenli bir tasarım algısına sahip olması beklentisi varsa peyzaj planlamasında özgünlük, güvenlik, uyumluluk ve eğlence kriterlerinin de göz önünde bulundurulması gerekir denilebilmektedir.

Kampüs peyzajının özgün bir yapıya sahip olması ile güvenli, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olması arasında orta şiddette pozitif yönde bir ilişki olduğu Tablo 1'de görülmektedir ($r_{\text{özgün-güvenli}}=,520$; $r_{\text{özgün-yeterli}}=,536$; $r_{\text{özgün-uyumlu}}=,665$; $r_{\text{özgün-eğlenceli}}=,581$). Diğer bir ifade ile kampüs peyzajının özgün bir yapıya sahip olması algısı oluşturulmasında peyzajın güvenli, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olma nitelikleri de göz önünde bulundurulması gerekmektedir şeklinde yorumlanabilmektedir.

Kampüs peyzajının güvenli bulunması ile uyumlu olması arasında orta şiddette pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r_{\text{güvenli-uyumlu}}=,565$). Diğer bir ifade ile üniversite kampüs peyzajının uyumlu bulunmasının peyzajın güvenli olması algısını yükselttiği söylenebilmektedir.

Üniversite kampüs peyzaj düzenlemesinin yeterli olması ile uyumlu ve eğlenceli olması arasında orta şiddette pozitif yönde bir ilişki olduğu yapılan korelasyon analizinde görülmektedir ($r_{\text{yeterli-uyumlu}}=,669$; $r_{\text{yeterli-eğlenceli}}=,690$). Üniversite kampüs peyzajının öğrenciler tarafından yeterli bulunması üzerinde uyum ve eğlence algısının etkili faktörler olduğu söylenebilmektedir.

Kampüs peyzajının uyumlu olması ile eğlenceli olması arasında pozitif yönde ve yüksek şiddette bir ilişki olduğu Tablo 2'de görülmektedir ($r_{\text{uyumlu-eğlenceli}}=,700$). Diğer bir ifade ile üniversite kampüs peyzajının eğlenceli olması yükseltirse, uyumlu olma algısının da arttırılacağı söylenebilmektedir.

SONUÇ:

Üniversite kampüs planlamasının ve tasarımının çevre ile uyum içerisinde ve kentin diğer yeşil alan sistemlerinde olduğu gibi, peyzaj mimarlığıyla ilişkili bir şekilde ele alınması gerektiği düşünülmektedir. İyi bir planlama yaklaşımına sahip üniversite kampüsleri öğrenciler, üniversite personeli ve kent halkının rekreatif ve akademik ihtiyaçlarının karşılanmasına olanak sağlamaktadır. Bundan dolayı, kampüslerin planlama ve tasarımı öncesinde kullanıcı tercihlerinin tespit edilmesi ve uygulama sonrası kullanıcı memnuniyetlerinin araştırılması önerilmektedir (Vural vd., 2019).

Bu çalışma Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü'nün peyzaj planlaması ve tasarımının yeterli düzeyinin kampüsün etkin kullanıcıları olan öğrenci görüşleri doğrultusunda ortaya konulması ve bu doğrultuda kampüsün peyzaj planlaması ve tasarımının geliştirilmesine yönelik öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Yapılan araştırmada anket katılımcılarının çoğunluğunun (%58,8) üniversite tercih aşamasında kampüs olanaklarını göz önünde bulundurmadıkları belirlenmiştir. Vural vd. (2019) çalışmaları, araştırma sonucunu destekler niteliktedir.

Anket katılımcılarının yaklaşık yarısında (%48,2) Uşak Üniversitesi yerleşkesinin peyzaj planlamasının Uşak ili genelinde kısmen bir model niteliği taşıdığı görüşü hakimdir. Uşak Üniversitesi kampüsü, kent merkezinden yaklaşık 7 km mesafede yer almaktadır. Kent merkezinde birden fazla sosyal ve kültürel alanın bir arada bulunduğu yaşam alanının bulunmaması, üniversite kampüsünün kent genelinde kısmen bir model niteliği taşıdığı görüşünü oluşturduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu (%51,39), kampüs alanından ara sıra yararlandığını belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin kampüste geçirdikleri zamanın oldukça kısıtlı olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin yetersiz bulunduğu alanları sırası ile; açık alanlar, kafe-restoran ve dinlenme alanları (%22,9), sosyal-kültürel alanlar (%19,8) ve hobi alanları oluşturmaktadır (%18,8). Kampüs içerisinde bulunan kafe-restoran, dinlenme alanları ve sosyal kültürel alanlarının tek bir alanda, sosyal merkezde toplandığı görülmekte, bu alan olanaklarının öğrencilerinde belirttiği gibi, gereksinimleri karşılayabilecek düzeyde yeterli olmadığı ortaya konulmaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu, kampüs peyzajının orta derecede estetik düzeyine (%44), orta derecede ergonomiklik düzeyine (%51), orta derecede dinlendiricilik düzeyine (%35), orta derecede bakımlılık düzeyine (%36), orta derecede karışıklık düzeyine (%35), orta derecede gürültü düzeyine (%38), orta derecede özgünlük düzeyine (%39), orta derecede güvenlilik düzeyine (%36), orta derecede uyumluluk düzeyine (%46) ve orta derecede sıkıcılık düzeyine (%39) sahip olduğunu belirtmektedir.

Yapılan korelasyon analizine göre, öğrencilerin üniversite kampüs alanı peyzaj planlamasını değerlendirilmesine ilişkin oluşturulan değişkenler arasındaki ilişkinin bütün açılardan pozitif yönlü olduğu ortaya konulmuştur. Diğer bir ifade ile kampüs peyzaj planlaması yapılırken planlamada estetik, ergonomik, dinlendirici, bakımlı, düzenli, sakin, özgün, yeterli, uyumlu ve eğlenceli olma gibi unsurların bir bütün olarak ele alınması gerektiği görülmektedir.

Çalışma genel olarak değerlendirildiğinde, Uşak Üniversitesi'nin kampüsünün planlama ve tasarım açısından kullanıcı görüşleri doğrultusunda genel olarak olumlu olduğu; fakat bazı konularda yetersizliklerin bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda, kullanıcı görüşleri dikkate alınarak kampüs planlaması ve tasarımında yeterlik düzeyinin yükseltilmesi için:

- Kampüs içerisindeki açık alan eğlenme, kafe-restoran ve dinlenme alanları, sosyal-kültürel alanların artırılması,
- Kampüs içerisinde hobi alanlarının oluşturulması, özellikle üniversite kampüsünde yer alan bina çatılarının önemli kentsel tarım potansiyeli bulunduğundan bu alanların öğrenciler ve üniversite personeli için hobi alanlarına dönüştürülmesi,
- Kampüsün kent ile bütünleşmesini sağlayacak stratejilerin geliştirilmesi,
- Kampüsteki sosyal ve kültürel etkinlik, sportif faaliyet sayısının artırılması ile öğrencilerin kampüs içerisinde geçirdikleri zamanın artırılması ve bu amaçla:
  - Kampüs içerisine sinema salonu, amfi tiyatro yapılarak öğrencilerin şehir karmaşasından uzak kampüs yaşamının üst düzeye çıkarılması,
- Şehirde mevcut olmayan spor alanlarının (örneğin buz pateni pisti) yapılarak, üniversite kampüsüne çekicilik kazandırılması,
- Kampüs içerisinde teknoloji, gıda, tekstil, iletişim, giyim sektörlerinden işletmeler açılarak, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarının karşılanmasına olanak sağlanması,
- Kampüsün estetik düzeyinin artırılması için kampüsteki açık ve yeşil alanların artırılması ve yeni inşa edilecek olan bina ve mekânların kampüsün genel karakteriyle uyumlu olacak şekilde, estetik ilkeler gözetilerek organize edilmesi,
- Kampüsün güneybatısında yer alan ormanlık alanın öğrenci ve üniversite personeline rekreatif amaçlarla kullanılması için planlama ve tasarım çalışmalarının yapılması,

- Kampüsün peyzaj kalitesinin yükseltilmesi için öğrenci, akademik personel ve teknik personelden oluşan bir komisyonun kurulması, kampüs içerisinde yapılacak olan tüm mimari, peyzaj projelendirmeleri için bu komisyonun görüşünün alınması önerilmektedir.

Sonuç olarak yapılan çalışma, kampüs peyzaj planlaması ve tasarımı için kullanıcı görüşlerini ortaya koymakta, gelecekte yapılacak olan kampüs peyzaj tasarımı ve planlaması için kullanıcı görüşleri doğrultusunda öneriler sunmaktadır. Bu öneriler dikkate alınarak, yaşam kalitesi yüksek, öğrenci beklentilerini üst düzeyde karşılayabilecek kampüslerin oluşturulabileceği düşünülmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazarlar kendi aralarında veya herhangi diğer üçüncü kişi ve kurumlarla çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul izni alınmıştır.

Finansal Destek: Finansal destek yoktur.

Teşekkür:

KAYNAKÇA

Aksu, A. ve Yılmaz, H. (2018). Atatürk Üniversitesi merkezi açık-yeşil alandaki fiziki değişim memnuniyetinin belirlenmesi. Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(2), 231-237.

Chapman, M. P. (2006). American places: Insearch of the twenty-first century campus. Greenwood Publishing Group.

Cohen, L. ve Holiday, M. (1982) Statistics for Social Scientists, Harper&Row Publishers, London.

Coulson, J., Roberts, P. ve Taylor, I. (2017). University trends: Contemporary campus design. Routledge.

Erçevik, B. ve Önal, F. (2011). Üniversite Kampüs Sistemlerinde Sosyal Mekân Kullanımları. Megaron, 6(3).

Ertekin M. ve Çorbacı, Ö.L., (2010). Üniversite kampüslerinde peyzaj tasarımı (Karabük Üniversitesi Peyzaj Projesi Örneği). Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 2010, 10 (1): 55-67.

Keleş, Ş. (2014). "Kırsal Alanda Sosyal Sermayenin Oluşumu üzerine Bir Araştırma. Erzurum ili Örneği" Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Kurdoğlu, B.Ç., Işık, B.Ö. ve Bayramoğlu, E. (2013). Doğal-yapay peyzaj materyalleri ve kullanıcı ilişkisi: KTÜ Kanuni yerleşkesi örneği. Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 13(1), 164-174.

Öztürk, M., Gökyer, E. ve Çorbacı, Ö.L. (2016). Evaluation of student perception on landscape planning and design of University Campuses around the case of Ağdacı Campus, Bartın University, Turkey.

Pouya, S., Yılmaz, B. ve Ateş, O., (2019). Üniversite Kampüs Meydanlarında Peyzaj Tasarımı (İnönü Üniversitesi Kampüsü, Mediko Meydanı Peyzaj Tasarım Projesi Örneği). Akademik Ziraat Dergisi 8(2): 251-264 (2019).

Turner, P.V. (1984). Campus: An American Planning Tradition. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.

Türel, H.S. ve Küçükerbaş, E.V. (2005). Kentsel Kamusal Dış Mekânlara Yönelik Master Plan Oluşturma Çalışmalarının Ege Üniversitesi Yerleşkesi Örneğinde Ortaya Konulması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 42(2), 167-178.

Türker, H.B. ve Deneri, V. (2021). Uşak Üniversitesi 1 Eylül Kampüsü'nün Planlama ve Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi. International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) 7(8): 1233-1242.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, (2021). Erişim adresi:<https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi 30.04.2021).

Uşak Üniversitesi (2021). Erişim adresi: <https://www.usak.edu.tr/Home/GenelTanitim>.

Vural, H., Meral, A. ve Doğan S. Ş. (2019). Üniversite Kampüs Peyzaj Planlaması Üzerine Kullanıcı Değerlendirmesi: Bingöl Üniversitesi Örneği. Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 6(1), 106-117.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Detay Yayıncılık, 49-50, Ankara.

Yılmaz, S., (2015). Bir kampüs açık mekânının peyzaj tasarımı: Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi binası. Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, 2015, 15 (2) 297-307.